

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 03.12.2019, sp. zn. 20 Cdo 3293/2019, ECLI:CZ:NS:2019:20.CDO.3293.2019.1

Číslo: 64/2020

Právní věta: Exekuční soud (soudní exekutor) je z moci úřední (aniž by to namítl povinný, oprávněný nebo další věřitel) oprávněn a povinen přezkoumat, zda exekuční titul ve formě rozhodčího nálezu předložený některým z přihlášených věřitelů za účelem uspokojení v něm uvedené pohledávky byl vydán osobou, která měla pravomoc k jeho vydání, a zda je tento exekuční titul vykonatelný. Jestliže exekuční soud (soudní exekutor) shledá, že exekuční titul ve formě rozhodčího nálezu předložený přihlášeným věřitelem nebyl vydán osobou, která měla pravomoc k vydání rozhodčího nálezu, případně, že rozhodce vůbec neexistuje, nelze pohledávku z takového exekučního titulu uspokojit.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 03.12.2019

Spisová značka: 20 Cdo 3293/2019

Číslo rozhodnutí: 64

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Exekuce, Prodej movitých věcí a nemovitostí

Předpisy: § 336b odst. 4 písm. b) o. s. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

I. Dosavadní průběh řízení

1. Soudní exekutor Mgr. P. P., Exekutorský úřad L., usnesením ze dne 29. 4. 2019, č. j. 131 EX 11810/16-297, rozvrhl rozdělovanou podstatu ve výši 6 226 667 Kč tak, že se z ní uspokojí pohledávky tímto způsobem:

1. Pohledávka soudního exekutora Mgr. P. P., Exekutorský úřad L., na náhradu nákladů exekuce ve výši 179 908,85 Kč k hotovému zaplacení.
2. Pohledávka oprávněné, pro kterou byla nařízena exekuce ve výši 848 068,77 Kč k hotovému zaplacení (výrok I.).

2. Soudní exekutor dále rozhodl, že k pohledávce přihlášeného věřitele E. T. S. L., se sídlem Čínská lidová republika, dokládané rozhodčím nálezem rozhodce D. R. ze dne 16. 2. 2017, sp. zn. Ro. 03_06/2016-CZ/EN, se nepřihlíží (výrok II.), že přeplatek rozvrhu ve výši 5 198 689,38 Kč bude vyplacen povinné (výrok III.), a určil další náklady oprávněné v exekučním řízení ve výši 19 638,30 Kč (výrok IV.). Soudní exekutor dospěl k závěru, že námitky oprávněné (ze dne 14. 2. 2019) a

povinné ze dne (21. 2. 2019) a návrh na nařízení rozvrhového jednání byly podány opožděně, avšak při přezkumu přihlášky přihlášeného věřitele E. T. S. L. (k návrhu oprávněné a povinné na její popření) zjistil, že rozhodce D. R., který vydal exekuční titul předložený přihlášeným věřitelem E. T. S. L., neexistuje, nepodařilo se mu obstarat ani rozhodčí spis, protože příslušný soud sdělil, že takový spis u soudu není založen a rejstříky neprochází, soudnímu exekutorovi se nepodařilo rozhodce ani obeslat, když se mu zásilka vrátila jako nedoručená s tím, že osobu se nepodařilo ztotožnit, a přihlášený věřitel E. T. S. L. na výzvu soudního exekutora dokumenty potřebné pro přezkum přihlášky (zejména rozhodčí smlouvu, směnky a doklady o doručení rozhodčího nálezu povinné) nepředložil. Z těchto důvodů soudní exekutor dospěl k závěru, že přihlášený věřitel E. T. S. L. nedoložil svou přihlášenou pohledávku vykonatelným exekučním titulem a vzhledem k pochybnostem o pravosti předloženého exekučního titulu k jeho přihlášce nepřihlížel.

3. Krajský soud v Plzni k odvolání přihlášeného věřitele E. T. S. L. usnesením ze dne 12. 6. 2019, sp. zn. 15 Co 165/2019, usnesení soudního exekutora potvrdil a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení. Odvolací soud zjistil, že usnesení o příklepu v dražbě bylo vydáno dne 17. 10. 2018 a téhož dne vydal soudní exekutor oznámení o přihláškách, ve kterém byla jako jediná přihlášená pohledávka uvedena pohledávka přihlášeného věřitele E. T. S. L., která nebyla odmítnuta a její pořadí bylo určeno v VIII. skupině. Odvolací soud dospěl k závěru, že lhůta 15 dnů ode dne zveřejnění oznámení pro popření pohledávky a pro uplatnění práva žádat o nařízení rozvrhového jednání svědčí pouze přihlášeným věřitelům, nikoliv oprávněnému a povinnému, kteří mohou podle ustanovení § 336p odst. 1 občanského soudního řádu uplatněné pohledávky popřít i později. Odvolací soud dále dovodil, že přihlášená pohledávka musí být prokázána listinami, a skutečnost, zda předložené listiny osvědčují tvrzení přihlášeného věřitele, vyhodnocuje soudní exekutor. Vzhledem k tomu, že přihlášený věřitel ani na výzvu soudního exekutora dodatečně požadované listiny nedoložil a ani neodkázal na skutečnosti, z nichž by bylo možné dovodit, že přihlášená pohledávka existuje, má jeho přihláška takové zásadní vady, proto k ní nelze přihlížet, ani se o ní nerozhoduje a hledí se na ni, jako by nebyla vůbec podána. V projednávané věci jde o takové vady, kterými se soud (soudní exekutor) musí zabývat kdykoliv během řízení, neboť jde o vady, pro které je třeba exekuci zastavit podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. a) občanského soudního řádu kdykoliv během řízení; tomuto režimu musí podléhat i přihláška pohledávky do rozvrhového řízení, nejen exekuční titul.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

4. Proti usnesení odvolacího soudu podal přihlášený věřitel E. T. S. L. dovolání. Namítá, že odvolací soud nesprávně posoudil otázku lhůty k popření přihlášené pohledávky co do její pravosti, výše, zařazení do skupiny a pořadí včetně možnosti v téže lhůtě žádat, aby k rozvržení rozdělované podstaty bylo nařízeno jednání. Dovodil-li odvolací soud, že lhůta 15 dnů stanovená ustanovením § 336b odst. 4 písm. b) občanského soudního řádu se nevztahuje na oprávněného a povinného, proto tyto osoby mohou přihlášené pohledávky popírat kdykoliv, je jeho výklad v rozporu se zákonným zněním a smyslem ustanovení § 336p občanského soudního řádu; oprávněný i povinný jsou vázáni stejnou 15denní lhůtou k popření přihlášených pohledávek, o čemž musí být poučeni již v dražební vyhlášce. Vzhledem k tomu, že oprávněná požádala o nařízení rozvrhového jednání, na kterém popřela pohledávku přihlášeného věřitele E. T. S. L., dne 14. 2. 2019 (resp. 21. 2. 2019), ačkoliv oznámení o přihlášených pohledávkách bylo vyvěšeno na úřední desce soudního exekutora již dne 17. 10. 2018 a snato dne 2. 11. 2018, byla její žádost opožděná a soudní exekutor jí neměl vyhovět a neměl rozvrhové jednání nařizovat. Dovolatel dále namítá, že jeho přihláška obsahovala všechny zákonem požadované náležitosti, nebyla soudním exekutorem odmítnuta a byla i zveřejněna v oznámení o přihlášených věřitelích a pohledávkách, přihlášený věřitel E. T. S. L. rovněž doložil vykonatelný rozhodčí nález (exekuční titul), čímž bezesbytku splnil svou zákonnou povinnost

stanovenou ustanovením § 336f odst. 3 občanského soudního řádu. Výzva soudního exekutora k doložení dokumentů pro přezkum přihlášky tak byla v rozporu se zákonem, neboť žádný oprávněný subjekt včas pravost pohledávky přihlášeného věřitele E. T. S. L. nepopřel a soudní exekutor k jejímu popření oprávněn nebyl, neboť není subjektem definovaným ustanovením § 336b odst. 4 písm. b) občanského soudního řádu. Nadto dovolatel zdůrazňuje, že soudní exekutor nemůže přezkoumávat věcnou správnost exekučního titulu, ani při rozhodování o pohledávce vést rozsáhlé dokazování, v tomto případě má účastníka odkázat na podání žaloby podle ustanovení § 267a odst. 1 občanského soudního řádu. Dovolatel konečně namítá, že oprávněný není oprávněn podat v zákonem stanovené lhůtě podle ustanovení § 336b odst. 4 písm. b) občanského soudního řádu námitky proti přihlášené pohledávce či žádat nařízení rozvrhového jednání v případě, že jeho pohledávka bude zcela uspokojena bez ohledu na popření či nepopření pohledávky přihlášeného věřitele, tedy za situace, kdy mu nemohla vzniknout žádná újma. K popření jeho pohledávky byla v projednávané věci proto oprávněna pouze povinná, která navrhla konání rozvrhového jednání opožděně až dne 21. 2. 2019, z tohoto důvodu nelze k jejímu návrhu přihlížet. Dovolatel navrhl, aby dovolací soud usnesení odvolacího soudu změnil tak, že usnesení soudního exekutora se zrušuje, případně aby usnesení odvolacího soudu i rozhodnutí soudního exekutora zrušil a věc vrátil soudnímu exekutorovi k dalšímu řízení.

5. Povinná ve svém vyjádření namítá, že v řízení bylo prokázáno, že pohledávka přihlášeného věřitele E. T. S. L. je fiktivní, když byla doložena rozhodčím nálezem vydaným neexistujícím rozhodcem na základě směnky, kterou povinná nevystavila, a rozhodčí smlouvy, kterou povinná nikdy neuzavřela, a v řízení nebyly předloženy. Vzhledem k tomu, že pohledávka přihlášeného věřitele E. T. S. L. je fiktivní a nebyla v řízení doložena, byla její přihláška vadná, a byly tím naplněny důvody pro zastavení exekuce předložené pohledávky; postup soudního exekutora byl tedy v projednávané věci správný. V rámci exekuce totiž nemůže být uspokojena pohledávka, jejíž výkon by byl nepřipustný podle ustanovení § 268 občanského soudního řádu, a to ani v případě, že jde o přihlášenou pohledávku. Dále namítá, že námitky oprávněné a povinné proti přihlášené pohledávce přihlášeného věřitele E. T. S. L. byly včasné, neboť soudní exekutor v oznámení o přihlášených pohledávkách poučil účastníky řízení podle ustanovení § 336q odst. 1 občanského soudního řádu, zatímco správně měl účastníky poučit podle ustanovení § 336q odst. 2 občanského soudního řádu, a z tohoto důvodu lhůta pro popření pohledávky přihlášeného věřitele E. T. S. L. vůbec nezačala běžet. Povinná navrhla, aby dovolací soud dovolání dovolatele odmítl, popřípadě zamítl.

III.

Připustnost dovolání

6. Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a občanského soudního řádu) věc projednal podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném od 30. 9. 2017 (srov. čl. II bod 2 zákona č. 296/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony). Po zjištění, že dovolání proti pravomocnému usnesení odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení) ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o. s. ř., a že jde o rozhodnutí, proti kterému je dovolání přípustné podle § 237 o. s. ř., neboť napadené usnesení závisí na vyřešení otázky procesního práva [zda soud (soudní exekutor) je z moci úřední (aniž by to namítl povinný, oprávněný nebo další věřitel) oprávněn a povinen přezkoumat, zda exekuční titul ve formě rozhodčího nálezu předložený některým z přihlášených věřitelů za účelem uspokojení v něm uvedené pohledávky byl vydán orgánem majícím pravomoc k jeho vydání a zda je tento exekuční titul vykonatelný], která dosud nebyla v rozhodovací praxi dovolacího soudu vyřešena, přezkoumal dovolací soud napadené usnesení odvolacího soudu ve smyslu ustanovení § 242 o. s. ř. bez jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.) a dospěl k závěru, že dovolání přihlášeného věřitele E. T. S. L. není opodstatněné.

IV. Důvodnost dovolání

7. V exekučním řízení se ve vztahu k samotnému exekučnímu titulu uplatňuje princip, že soud (soudní exekutor) je oprávněn a povinen přezkoumat, zda exekuční titul byl skutečně vydán osobou mající pravomoc k vydání exekučního titulu a zda je exekuční titul vykonatelný (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 10. 2008, sp. zn. [20 Cdo 2857/2006](#), usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 6. 2010, sp. zn. [20 Cdo 3416/2009](#)).

8. Uplatňuje-li se tento princip ve vztahu k samotnému exekučnímu titulu, musí se na základě argumentu a simili uplatnit i v případech, kdy soud (soudní exekutor) má pochybnost o tom, zda exekuční titul předložený přihlášeným věřitelem byl vydán osobou oprávněnou a jestli jde o vykonatelný exekuční titul. Při opačném náhledu by totiž došlo k neúnosné situaci, kdy exekuční titul, na jehož základě došlo k zahájení a vedení exekuce, by byl přezkoumáván z moci úřední, zatímco exekuční titul předložený přihlášeným věřitelem za účelem uspokojení v něm uvedené pohledávky v rámci exekuce prodejem nemovitosti povinného by byl přezkoumáván jen ke včasné námitce povinného, oprávněného nebo dalších osob uvedených v ustanovení § 336b odst. 4 písm. b) o. s. ř. Tím by došlo k nastolení neodůvodněné nerovnováhy při přezkumu exekučních titulů, které mají být v exekuci naplněny a které jsou si navzájem postaveny na roveň. Přihlášený věřitel, který svoji pohledávku opřel o exekuční titul, který vydala osoba s nedostatkem pravomoci k jeho vydání, by tak byl neoprávněně zvýhodněn nejen ve vztahu k oprávněnému, ale i k povinnému.

9. V projednávané věci odvolací soud uzavřel (správnost skutkových zjištění soudů přezkumu dovolacího soudu – jak vyplývá z ustanovení § 241a odst. 1 a § 242 odst. 3 věty první o. s. ř. – nepodléhá), že přihlášený věřitel E. T. S. L. nedoložil svou přihlášenou pohledávku vykonatelným exekučním titulem, neboť nedoložil ani na výzvu soudního exekutora dokumenty potřebné pro přezkum své přihlášky (zejména rozhodčí smlouvu, směnky a doklady o doručení rozhodčího nálezu povinné) a soudnímu exekutorovi se nepodařilo dohledat ani rozhodce D. R., který vydal exekuční titul přihlášeného věřitele E. T. S. L., nepodařilo se mu obstarat ani rozhodčí spis, neboť dle sdělení příslušného soudu předmětný spis u soudu není založen a rejstříky neprochází, a rozhodce nebylo možné ani obeslat, proto uzavřel, že rozhodce, který vydal exekuční titul pro pohledávku uplatňovanou přihlášeným věřitelem E. T. S. L., neexistuje.

10. Ze shora uvedeného se podává, že soud (soudní exekutor) byl v projednávané věci oprávněn a současně povinen i z moci úřední přezkoumat exekuční titul předložený přihlášeným věřitelem E. T. S. L. za účelem uspokojení jeho údajné pohledávky z takového exekučního titulu při exekuci prodejem nemovité věci povinné, a to stejným způsobem, jako exekuční titul předložený oprávněnou, na jehož základě došlo k zahájení a vedení exekuce. Jestliže soud (soudní exekutor) shledal, že exekuční titul ve formě rozhodčího nálezu předložený přihlášeným věřitelem E. T. S. L. nebyl vydán osobou, která měla pravomoc k vydání rozhodčího nálezu, případně, že rozhodce vůbec neexistuje, nelze pohledávku z takového exekučního titulu uspokojit.

11. Odkazuje-li přihlášený věřitel E. T. S. L. na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 1. 2016, sp. zn. [20 Cdo 4012/2015](#), je nutné zdůraznit, že z tohoto rozhodnutí se nepodává, že by soud (soudní exekutor) měl pravomoc nebo existenci původce exekučního titulu, který má být realizován při exekuci dražbou nemovitých věcí, zkoumat jen k námitce oprávněného, povinného, případně dalších osob uvedených v ustanovení § 336b odst. 4 písm. b) o. s. ř. Jde-li o zcela zásadní vadu exekučního titulu, spočívající v nedostatku pravomoci, nebo dokonce v neexistenci rozhodce, jenž měl vydat rozhodčí nález, musí mít soud (soudní exekutor) právo a povinnost zohlednit takovou vadu kdykoliv během exekuce. Přitom nejde o přezkum pouhé věcné správnosti exekučního titulu, ale o zjištění, zda exekuční titul jako takový obstojí jako podklad pro nucenou realizaci majetku povinného.

12. Namítá-li dovolatel, že rozvrhové jednání v projednávané věci nemělo být nařízeno, neboť návrh na jeho nařízení ze strany oprávněné a povinné byl podán opožděně, není jeho námitka relevantní. Pro závěr, že exekuční titul předložený přihlášeným věřitelem je či není titulem, který by byl vykonatelným titulem ve smyslu § 274 o. s. ř., je posouzení otázky, za jakých podmínek byly podány námitky ze strany oprávněné či povinné, případně nařízeno rozvrhové jednání, nerozhodné. Existuje-li totiž důvod, pro který nelze titul vykonat ve smyslu § 268 odst. 1 písm. a) o. s. ř., je třeba k němu přihlížet i bez návrhu (§ 269 o. s. ř.). Dovolací soud nadto dodává, že v projednávané věci soudní exekutor námitky podané oprávněnou a povinným posoudil jako opožděné (viz str. 3 jeho rozhodnutí), rozvrhové jednání nařídil „s přihlédnutím ke skutečnostem, které v řízení vyšly najevo“ a v jeho rámci umožnil přihlášenému věřiteli E. T. S. L. vyjádřit se a předložit dokumenty svědčící o pravosti jím předloženého exekučního titulu. Soudní exekutor tak postupoval správně, v souladu se shora uvedenými závěry dovolacího soudu.

13. Konečně je třeba přisvědčit i závěru soudního exekutora, že pohledávka přihlášeného věřitele E. T. S. L. se neodmítá, ale nepřihlíží se k ní. V projednávané věci totiž soudní exekutor dovedl, že pohledávku přihlášeného věřitele E. T. S. L. dokládající rozhodčí nález rozhodce D. R. „není možné uznat jako důkaz pro relevantní přihlášku pohledávky věřitele, a to pro pochybnost o jeho pravosti a pro nedostatek pravomoci orgánu, který jej vydal, respektive údajně vydal“, tedy že rozhodčí nález nebyl pravý a nešlo o titul, který by bylo možné vykonat ve smyslu § 274 o. s. ř. V případě, že by šlo o pohledávku, která by měla být exekvována na základě exekučního titulu oprávněného, byl by dán důvod k zastavení výkonu rozhodnutí (exekuce) podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. a) o. s. ř. V projednávané věci však šlo o titul pro výkon (exekuci) „rozhodčího nálezu“ předloženého přihlášeným věřitelem E. T. S. L., proto řízení (o jeho pohledávce) nelze zastavit, ale vzhledem k tomu, že tento titul trpí takovými vadami, které by byly důvodem k zastavení exekuce podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. a) o. s. ř., je třeba rozhodnout tak, že se k přihlášené pohledávce nepřihlíží.

14. Z uvedeného vyplývá, že rozhodnutí odvolacího soudu je z hlediska uplatněných dovolacích důvodů správné. Protože nebylo zjištěno, že by řízení bylo postiženo některou z vad uvedených v ustanovení § 229 odst. 1 o. s. ř., § 229 odst. 2 písm. a) a b) o. s. ř. nebo v § 229 odst. 3 o. s. ř. nebo jinou vadou, která by mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, Nejvyšší soud České republiky dovolání přihlášeného věřitele E. T. S. L. podle ustanovení § 243d odst. 1 písm. a) o. s. ř. zamítl.